UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opusculum Theologico-Canonicum De Sponsalibus

Kugler, Johann

Norimbergæ, 1705

Quæstio IV. An Sponsalia priora dissolvantur per posteriora, copulâ carnali confirmata? Ex num. 11.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40883

Visual Library

65. Ob. 9°. Firmior eſt obligatio Sponſalium juratorum, quàm non juratorum, & tamen poſteriora jurata non prævalent prioribus non juratis: ergo nec ſponſalia per copulam confirmata prævalebunt voto priùs emiſſo. ℟. D. Antec. Firmior eſt obligatio Sponſalium juratorum, quàm non juratorum, ſi jurata aliunde valida ſint C. ſi ſint invalida, prout juxta dicta *n.* 11. ſemper invalida ſunt unà cum ſuo juramento ſponſalia ſecunda nondum reſciſſis primis N. Antec. & Conſeq. Promiſſio autem illa defloratæ facta quamvis non obliget præcisè in ſe acceptas; obligat tamen in conſortio damni illati: ſicut in ſimili dictum eſt *n.* 60. Nec tenetur fœmina ſatisfactionem aliam acceptare; tum quia pudicitia (inquit *Leſſius l. c.*) non eſt pecuniâ æſtimabilis, tum quia illa non tenetur ſubire infamiam amiſſæ Virginitatis, ut ille votum ſuum impleat. Vide etiam *part.* 2. *Quæſt. III. n.* 11.

QUÆSTIO IV.

An Sponſalia priora diſſolvantur per poſteriora, copulâ carnali confirmata?

Ex num. 11.

67. NOn eſt hic quæſtio de caſu, quô utraque Sponſa ab eodem fuiſſet corrupta; quia ibi cæteris paribus *jure potior* fuiſſet prima *R. J.* 54. *in* 6. Neque de caſu, quo Sponſa poſterior fuiſſet conſcia priorum Sponſalium;

quia ſic non cenſeretur decepta, *l. 1. ff. §. 6. de ædilit. edicto.* Neque quæritur de jure antiquo (quod probabiliter etiam adhuc tenet quoad hoc punctum in iis locis,in quibus Tridentinum clandeſtina matrimonia irritans, non eſt receptum) vi cujus Sponſalia per copulam carnalem confirmata, præſumptione juris tranſibant in Matrimonium. *c. 15. & 30. de Sponſal.* His ergo præſuppoſitis tanquam certis,ad Quæſtionem, prout ſonat, acceptam (quam *P. Wieſtner de Canon. Imped. p. 1. a. 5. n. 24.* vocat curiarum Eccleſiaſticarum Præſidibus aliquando ſatis moleſtam controverſiam) affirmativè reſpondet *Caſtro Palaus D. 1. p. 22. n. 6. Gobat de Sponſal. n. 326. Ilſung tr. 6. D. 9. n. 25.* & apud hos non pauci, ùt *Major, Pontius, Rebellus, Coninck, Diana; apud Maſtrium Palatius, Reginaldus, Caſpenſis.* Nihilominus negativam tenet *Sanch. l. 1. D. 49. n. 1. Laym. l. 5. Tr. 10. p. 1. c. 1. n. 5. Pirrhing n. 57. Zoëſ. n. 36. Engel §. 3. n. 5. de Sponſal. Wieſtner l. c. Maſtrius Diſp. 7. de matrim. Sacr. n. 314. Apud hunc Tancredus, Averſa, Becanus, Stephanus à S. Gregorio: apud König P. Burghaber, pluresque apud Sanchez.*

68. Probatur hæc ſententia 1o. Sponſa prior habet certum jus, & quidem prius, legitimè, nullo ſcelere intercurrente acquiſitum. ergo æquum non eſt, ut illud cedere cogatur Sponſæ ſecundæ fornicariæ, potiùs pœnam, quàm præmium meritæ. Nempe *per ſe & ex ſtricta juſtitia*: nam plerique Authores citati, accedente Tamburino, & König docent aliquando

ex

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ex quadam æquitate, & Charitate (obligante quemlibet ad leve damnum ſubeundum, ſi poſſit grave damnum proximi avertere) Sponſam priorem debere cedere, ſi ipſa, præſertim ex Sponſalibus privatis, leve, aut nullum damnum metuendum habeat, defloratæ autem, vel etiam proli ſecuturæ grave immineat; nec per dotem, nec aliâ ratione compenſabile; quo caſu etiam Judex decidere poteſt pro deflorata, & ad eam ducendam cogere deceptorem. 2°. Illo caſu ſponſus non tenetur ſecundam ducere ratione promiſſionis, utpote irritæ, & injuſtæ; nec ratione damni; cùm illud aliâ viâ compenſari poſſe ſupponitur. ergo priori Sponſæ manet jus integrum; nec cum ejus injuria poteſt in aliam transferri; & hujus rei ſignum dicit eſſe Maſtrius, quòd ex ſecundis his Sponſalibus nullum publicæ honeſtatis impedimentum contrahentur.

69. Ob. 1°. Per copulam fit quædam anticipata traditio corporis, ergo habebit vim validandi Sponſalia ſecunda, & diſſolvendi priora. *arg. l. 15. C. de R. V.* ex cujus diſpoſitione in re uni vendita, alteri verò (etſi cum primi emptoris injuria) inſuper tradita, potius eſt jus poſterioris. Conf. Copula carnalis olim diſſolvebat Sponſalia priora, & conſtituebat matrimonium cum Sponſa poſteriore. *c. 15. & 30. de Sponſal.* ergo hodie poſt Tridentinum, clandeſtina matrimonia ſic contracta irritans, ſaltèm retinebit vim diſſolvendi prima Sponſalia; cùm hanc vim Tridentinum nullibi ſuſtulerit.

70. ℟. D. Antec. Fit traditio firma, & poſſeſſionem inducens (qualis ſolùm fit per matrimoniũ) N. fit traditio impropriè dicta, & infirma, hoc eſt uſus corporis, ſemper auferibilis cocneditur, C. Antec. & N. Conſeq. & paritatem; quia in caſu poſito, ſecundus Emptor favore juris verè fit poſſeſſor, & Dominus: unde ſi huic non daretur poſſeſſio, ſed hâc ad tempus ſibi reſervatâ venditor ſolùm uſum auferibilem illi concederet, non prævaleret Emptor poſterior priori. Accedit; ſi talis traditio impropria vim haberet, quòd contra *c. 3. & 5. de Sponſa duor.* aliquis poſſet matrimonium ratum diſſolvere per matrimonium aliud, ſi hoc ſecundum dum conſummaret: ſicut Medina volebat à P. Wagnerek refutatus ſuper *cap. 3. cit.* Ad conſ. ℟. Copula carnalis maritali affectu, ſaltèm præſumpto, præſtita, olim Sponſalia diſſolvebat Conc. Copula, quam conſtabat eſſe fornicariam N. Antec. & Conſeq. Ut paſſim Canoniſtæ docent ſola copula maritalis conſtituebat matrimonium juxta dicta *n.* 11. Sponſaliorum diſſolutivum, non autem fornicaria, quæ teſte Soto nec Sponſalia diſſolvebat, cùm autem jam omnis copula extra matrimonium in facie Eccleſiæ contractum, fornicaria ſit, nulla Sponſalibus antecedentibus officit; quia nulla jam tranſit in matrimonium.

71. Ob. 2°. Inter duos litigantes, quorum unus de lucro captando, alter de damno vitando certat, potiùs huic favendum eſt, quàm illi, ergo hic favendum eſt Sponſæ ſecundæ. D. Antec. Cæteris paribus, vel ſi uterque ſit inno-

cens

cens C. ſi primus eſt innocens, alter nocens, N. Antec. & Conſeq. Unde Zoëſius ait: Talis Sponſa damnum imputet ſuæ facilitati. ℞. 2°. D. Antec. juxta dicta pro Concluſione: Potiùs huic favendum eſt per accidens & aliquando ex charitate C. præſertim ſi alio modo damnum compenſari nequeat, per ſe, & de jure, & præciſè ratione copulæ Sponſalibus ſecundis annexę, N. Antec. cum ſimili diſtinctione conſequentis. ℞. 3°. Potiùs huic favendum, quando alter agit de lucro purè acquirendo, cujus nullum adhuc jus habuit C. ſi agat de lucro ſibi debito N.

72. Notandum præterea eſt, quòd etiam prima Sponſa tali caſu non raro grave damnum incurrat, ùt ſi credatur à Sponſo deſeri tanquam rea, aut ſuſpecta de fide, aut aliis delictis; ſi interim neglexit alias nuptias, nec earum poſthac tam facilè ſpem habeat; nam fæminæ, inquit *Engel §. 3. n. 3. de Sponſal.* plerumque difficiliùs nubunt, ſi jam ſemel cum alio Sponſalia, & ita nimiam familiaritatem habuerint; ſi putabatur facilè & honeſtè alenda à Sponſo, ſi ſumptus quoſdam fecit in Sponſalia &c. Quis jam credat, quòd ipſa injuria à perfido Sponſo in Sponſam priorem commiſſa, poſſit eſſe legitimus titulus jus innocentis transferendi in ſecundam, eámque nocentem?

73. Ob. 3°. Vinculum minùs forte cedit fortiori; ſic juxta *n. 56.* Votum cedit Sponſalibus carnali copulâ confirmatis; hæc autem matrimonio. Atqui vinculum, quo in noſtro caſu Sponſus obſtringitur Sponſæ ſecundæ, eſt fortius; quia eſt ſtrictæ juſtitiæ; cùm alterum ſit

puræ liberalitatis, vel fidelitatis ex ſola promiſſione ortum. Ergo. ℞. cedit illi, ſi non poſſit utrique creditori ſatisfieri Trans. ſi poſſit, ſicut hîc poteſt, ſi primam ducat, & alteri damna compenſet N. Maj. & permiſſa min. N. Conſeq. ℞. 2°. N. min. Nam etiam primæ obligatur ex juſtitia, quia ex contractu legitimo utrinque oneroſo, & valido: ſecundæ non obligatur ex contractu, utpote irrito, & injuſto, ſed ratione damni aliter reparabilis: ſtat etiam pro prima prioritas, poſſeſſio, innocentia, pericula damnorum num. præcedente inſinuatorum, injuria, quæ ipſi fit; quibus omnibus conſideratis per ſe vinculum cum priore fortius eſt; & quamvis aliàs ſponſalia per copulam confirmata ſint quid fortius, ſi ſinè injuria tertij contrahantur, quàm ſola Sponſalia in ſe conſiderata, tamen iſta legitimè celebrata videntur de jure eſſe quid fortius, quàm illa, ſi fiant cum injuria tertij. Ad paritatem de voto reſponſum eſt *num.* 61. De matrimonio aliud eſt, quia illi juxta *num.* 11. contra Sponſalia jus aſſiſtit, propter ejus indiſſolubilitatem, & reverentiam Sacramenti, nihil tale urget pro Sponſalibus copulâ confirmatis.

74 Ob. 4° Secunda Sponſa præcisè ſub hac conditione, ut in uxorem aſſumeretur, conceſſit corporis ſui uſum, cui non poteſt aliter ſatisfieri, quàm per matrimonium; ergo cùm illa quaſi pretiô depoſitô ex ſua parte contractui ſatisfecerit, etiam Sponſus ſatisfacere tenetur. ℞. conceſſit ſub hac conditione præjudicante tertio,

tio, adeóque turpi, & jure impoſſibili, juxta *p.* 2. *n.* 12. contractum vitiante C. Antec. ſub conditione honeſta N. Antec. D. etiam Conſeq. Tenetur Sponſus ſatisfacere, ſi poſſit ſinè injuria primæ ſponſæ, jure ſuo juxta *num.* 68. ex charitate cedentis C. ſi non poſſit N. Conſeq. Etiam Sponſa prima præcisè ſub conditione, & ſpe matrimonij contraxit; cur ergo cedat nocenti? nunquid hoc eſſet anſam dare, ut Sponſi pro libitu diſſolvant Sponſalia; in prœmium duplicis delicti, nempe fornicationis, & fractæ fidei ſponſam aliam accepturi. An non ipſa fornicaria damni ſui cauſa eſt, non ignara puellas ſæpiſſimè, ſub incerta ſpe matrimonij ſolere decipi: cur ergo præferatur innocenti? huícne obſit, quòd ſimili ſcelere ſe cum Sponſo non contaminaverit?

75. Ob. 5°. Mutuus conſenſus fortior eſt ſimplici. atqui ſponſus cum ſecunda Sponſa habet conſenſum mutuum inſuper carnali copulâ ſtabilitum; reſpectu primæ Sponſæ autem eſt conſenſus ſimplex in Sponſa; ipſe enim ex parte ſua conſenſum abrupit, & ad ſecundam ſe convertit. ergo. Hoc argumentum contra *num.* 11. probaret, quòd etiam abſque interventione copulæ, ſecunda Sponſalia, imò omnis alius contractus prior per poſteriorem diſſolveretur; ità ut nullus firmus perſiſteret. In forma ℞. Mutuus conſenſus validus, eſt fortior ſimplici C. invalidus, ſicut eſt hic ſecundus conſenſus Sponſalitius N. Maj. D. etiam min. habet conſenſum mutuum invalidum Trans. validum N. min. &

Conſeq. Nec obeſt, quòd ille conſenſum primū phyſicè, & entitativè abrumpat; quia non poteſt eum abrumpere moraliter, de jure, & quoad vim obligandi: unde in re, & quoad valorem primus eſt adhuc mutuus, adeoque fortior; quia ſecundus ex parte Sponſi non tenet, nè ex ſuo dolo & malitia fructum ferat; contra *c. Intelleximus 7. de Judic.*

76. Ob. 6o. Quamvìs ſecunda Sponſa non mereatur favorem, ut primæ præferatur; tamen præferenda eſt ratione prolis ſuſceptæ, alioquin grave damnum paſſuræ, *ùt Gobat* docet *n. 327.* addens cum Tamburino Sponſum in tali caſu teneri ad diſpenſationem petendam, ſi ſecunda Sponſa ab eo cognita, fuiſſet primę conſanguineæ in ſecundo gradu. ergo. ℞. 1o. D. Antec. præferenda eſt per accidens ex charitate, ſi primæ Sponſæ parvum, aut nullum damnum obveniat C. per ſe, ex juſtitia, aut præcisè ratione copulæ N. Antec. ℞. 2o. N. Antec. Nam de jure nemo tenetur damnô ſuô impedire damnum alienum etiam innocentis. Sic non teneor ſuccurrere palatio Ucalegontis, casâ meâ flammis relictá. Hoc caſu tamen Sponſus obligaretur ad providendum Proli: Et niſi obſtarent priora Sponſalia, nec ſecunda Sponſa in damnum prolis poſſet à matrimonio urgendo deſiſtere, ùt docet *Lugo in Reſponſ. Moralib. dub. 44.*

(o)

QUÆ-